

СЭДЭВ 4:

ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН
ҮНЭТ ЦААС

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮНЭТ ЦААС ГАРГАХ, АРИЛЖААЛАХ ЖУРАМ

Журмын зорилго:

Засгийн газрын үнэт цаас гаргах, арилжаалах журам нь Засгийн газраас гаргасан үнэт цаасыг анхдагч зах зээлд Монголбанк бусад этгээдэд зуучлан борлуулахад үүсэх харилцааг зохицуулна.

Ач холбогдол:

Засгийн газрын үнэт цаасны анхдагч зах зээлийн арилжаа Монголбанкаар дамжин хийгдэх болсноор дараах ач холбогдолтой юм.

Төсвийн бодлогын хувьд:

- Төсвийн богино хугацааны орлого, зарлагын зөрүүг санхүүжүүлэх
- Бүтээн байгуулалтын томоохон төслүүдийг санхүүжүүлэх

Мөнгөний бодлогын хувьд:

- Засгийн газрын үнэт цаасыг мөнгөний бодлогын хэрэгсэл хэлбэрээр ашиглах
- Төсөв, мөнгөний бодлого хоорондын уялдааг сайжруулах

Санхүүгийн зах зээлийн хөгжилд:

- Үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгийн жишиг өгөөжийн муруй бүрэлдэх
- Бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийг үнэлэх, зах зээлд нэвтрүүлэх

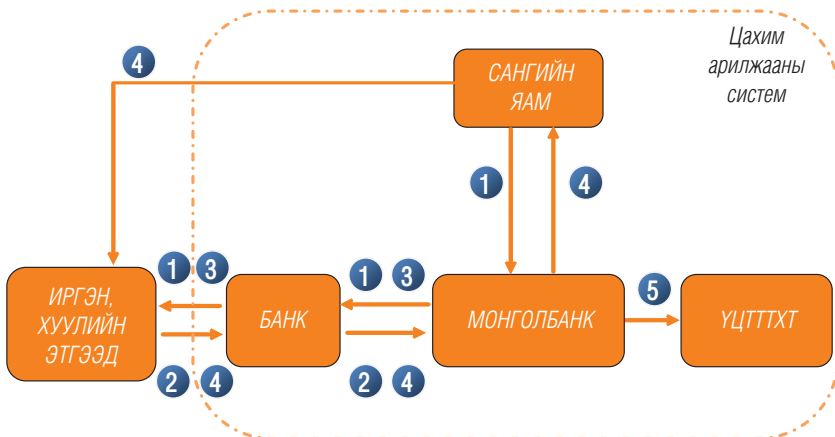

боломж бүрдэх

Хөрөнгө оруулагчдад:

- Хөрвөх чадвар өндөртэй, эрсдэл багатай хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэл
- Засгийн газрын үнэт цаасны хүүгийн орлого татвараас чөлөөлөгдөнө

Засгийн газрын үнэт цаасны арилжааны схем

Тайлбар:

1. Сангийн яам Засгийн газрын үнэт цаасны арилжааны мэдэгдлийг Монголбанкаар дамжуулан зарлах
2. Засгийн газрын үнэт цаас худалдан авах сонирхолтой иргэн, хуулийн этгээд банкаар дамжуулан Монголбанкинд арилжааны санал хүргүүлэх
3. Засгийн газрын үнэт цаасны арилжааны үр дүнг Монголбанк, Сангийн яам мэдээлэх
4. Засгийн газрын үнэт цаасны төлбөрийг шилжүүлэх
5. Үнэт цаасны төлбөр тооцооны төвлөрсөн хадгаламжийн төв Засгийн газрын үнэт цаасны эзэмшигчийн бүртгэлийг хөтлөх

Оролцогч байгууллагууд

САНГИЙН ЯАМ
(ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧ)

- ЗГҮЦ–ыг хуваарийн дагуу гаргана

МОНГОЛБАНК
(ЗУУЧЛАН БОРЛУУЛАГЧ)

- ЗГҮЦ–ны дуудлага худалдааг зохион байгуулна

АРИЛЖААНЫ БАНКУУД
(ШУУД ОРОЛЦОГЧ)

- ЗГҮЦ–ны арилжаанд санал ирүүлнэ

- ЗГҮЦ–ны арилжаанд банкаар дамжин оролцоно

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД
(ШУУД БУС ОРОЛЦОГЧ)

ҮЦТТХТ
(ҮНЭТ ЦААС БҮРТГЭГЧ)

- Арилжааны мэдээллийг үндэслэн ЗГҮЦ–ны эзэмшигчийн бүртгэлийг хөтөлнө

Засгийн газрын үнэт цаасны төрлүүд

1. Засгийн газрын богино хугацаат үнэт цаас:

Засгийн газрын богино хугацаат үнэт цаас гэж Монгол Улсын Засгийн газраас гаргасан хуанлийн нэг жил ба түүнээс богино хугацаатай өрийн бичгийг хэлнэ. ЗГБХҮЦ–ыг нэрлэсэн үнээр гаргаж, анхдагч зах дээр хямдруулсан үнээр худалдах ба нэрлэсэн үнээр буцаан төлнө.

ЗГБХҮЦ–ыг өгөөжид суурилсан хямдруулсан үнийг дараах томъёогоор бодно:

$$P = \frac{F}{\left[1 + i * \left(\frac{t}{360}\right)\right]}$$

2. Засгийн газрын бонд:

Засгийн газрын бонд гэж Монгол Улсын Засгийн газраас гаргасан хуанлийн нэг жилээс дээш хугацаатай өрийн бичгийг хэлнэ. Засгийн газрын бондыг нэрлэсэн үнээр гаргаж, анхдагч зах дээр арилжаагаар тогтсон үнээр худалдах ба нэрлэсэн үнээр буцаан төлнө. Засгийн газрын бонд нь дуусах хугацаа хүртэл хагас жил тутам төлөгдөх купонтой байна.

Засгийн газрын бондын үнийг дараах томъёогоор бодно:

$$P_{bond} = \sum_{t=1}^m \frac{(P_{par} * i_c / n)}{(1 + YTM/n)^t} + \frac{P_{par}}{(1 + YTM/n)^m}$$

Засгийн газрын үнэт цаасны арилжааны хэлбэр

1. Арилжааны санал:

Өрсөлдөөнт санал: Засгийн газрын үнэт цаасны арилжаанд хүүгээр өрсөлдөх саналыг хэлнэ.

Өрсөлдөөнт бус санал: Ялгавартай үнэтэй арилжааны үед амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын жигнэсэн дундаж хүүгээр, нэгдсэн үнэтэй арилжааны үед амжилттай биелсэн саналын өрсөлдөөнт саналын таслагдсан хүүгээр тус тус биелэх саналыг хэлнэ.

2. Арилжааны хэлбэр:

Ялгавартай үнэтэй арилжааны хэлбэр: Шууд оролцогчийн өрсөлдөөнт бус санал нь тухайн арилжааны амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын жигнэсэн дундаж хүүгээр, өрсөлдөөнт санал нь тухайн шууд оролцогчийн ирүүлсэн хүүний саналаар биелэх арилжааг хэлнэ.

Нэгдсэн үнэтэй арилжааны хэлбэр: Шууд оролцогчийн өрсөлдөөнт болон өрсөлдөөнт бус санал нь тухайн арилжааны амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын таслагдсан хүүгээр биелэх арилжааг хэлнэ.